

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH TRONG CÔNG TÁC ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ HIỆN NAY

BÙI HẢI DƯƠNG *

C hủ tịch Hồ Chí Minh là người mở đầu sự nghiệp đào tạo, huấn luyện cán bộ cách mạng của Đảng ta. Các lớp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ ở Quảng Châu (Trung Quốc) do Người mở trong những năm 1925-1926 đã cung cấp những cán bộ làm nòng cốt cho phong trào cách mạng và tiến hành tuyên truyền, cổ động tư tưởng cứu nước trong quần chúng nhân dân. Hồ Chí Minh chỉ rõ: mục đích của đào tạo, bồi dưỡng lý luận là để nâng cao trình độ lý luận cho cán bộ nhằm giải quyết đòi hỏi của nhiệm vụ cách mạng và tình hình thực tế của Đảng, qua đó giúp cho Đảng “có thể làm tốt hơn công tác của mình, hoàn thành tốt hơn nhiệm vụ cách mạng vĩ đại của mình”⁽¹⁾. Vấn đề có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị là chất lượng đội ngũ giảng viên, Người yêu cầu phải lựa chọn cẩn thận và phù hợp. Người cho rằng “Không phải ai cũng huấn luyện được”⁽²⁾ và yêu cầu người phụ trách “huấn luyện”, giảng dạy phải có trình độ chuyên môn, hơn nữa “Người huấn luyện của Đoàn thể phải làm kiểu mẫu về mọi mặt: tư tưởng, đạo đức, lối làm việc”⁽³⁾.

Theo Hồ Chí Minh người huấn luyện, giảng dạy lý luận chính trị cần:

Thứ nhất, người giảng dạy lý luận chính trị phải có phẩm chất chính trị tốt, lập trường tư tưởng vững vàng, kiên định mục tiêu, lý tưởng của Đảng; tuyệt đối trung thành với Đảng, nắm vững những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối cách mạng, những quan điểm có tính nguyên tắc của Đảng, từ đó truyền cho người học lòng trung thành, niềm tin vào sự nghiệp cách mạng của Đảng. Đặc biệt, người giảng dạy phải thấm nhuần lý luận chính trị và phải là tấm gương về đạo đức cách mạng để học viên, quần chúng noi theo.

Thứ hai, người giảng dạy lý luận chính trị phải có kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ sâu rộng, đồng thời phải am hiểu về mọi mặt của đời sống xã hội, do vậy: phải học tập thêm mãi mới làm được công tác huấn luyện, “Người huấn luyện nào tự cho là mình đã biết đủ cả rồi, thì người đó dốt nhất”⁽⁴⁾.

Thứ ba, người giảng dạy lý luận chính trị phải có kiến thức thực tiễn phong phú. Phương châm dạy học “lý luận gắn liền với thực tiễn”, “học đi đôi với hành” luôn được Hồ Chí Minh chú trọng.

* Thạc sĩ, Trường Chính trị thành phố Cần Thơ
1 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 11, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; 2011, tr. 90

2 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; 2011, tr. 356

3 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; 2011, tr. 356

4 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; 2011, tr. 356

Thứ tư, người giảng dạy lý luận chính trị phải có phương pháp giảng dạy phù hợp. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “Học tập ở trường của Đoàn thể không phải như học ở các trường lối cũ”⁽⁵⁾, tức là: thầy giảng, trò phải ghi rồi khi thi thì trả bài nguyên xi như lời thầy giảng. Làm như thế hiệu quả giáo dục sẽ không cao, do đó: các thầy cô giáo phải tìm cách dạy: Dạy cái gì, dạy như thế nào để trò hiểu chóng, nhớ lâu, tiến bộ nhanh. Mục đích của việc giảng dạy là giúp học viên nắm vững tinh thần cơ bản của lý thuyết, đồng thời biết thực hành công việc của cách mạng một cách đúng đắn và sáng tạo, trong từng bài giảng. Người phê bình việc huấn luyện, đào tạo cán bộ xa rời người học: Nhiều người tưởng mình viết gì, nói gì, người khác cũng đều hiểu được cả. Thật ra, hoàn toàn không như thế. Theo Người, trong phương pháp huấn luyện cán bộ phải theo “nguyên tắc tự nguyện tự giác, giải thích, bàn bạc, thuyết phục, chứ không gò bó”⁽⁶⁾, cần phải chú trọng đến việc phát huy tính tích cực, sáng tạo của người học.

Kế thừa quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, qua các giai đoạn cách mạng, Đảng ta luôn coi trọng việc đào tạo, bồi dưỡng những người làm công tác “huấn luyện”, giảng dạy lý luận chính trị. Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X, đã chỉ rõ: “Đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục lý luận trong hệ thống các trường chính trị... khắc phục sự lạc hậu của chương trình, nội dung, phương pháp dạy và học, đảm bảo tính cơ bản, hệ thống, hiện đại, phù hợp với thực tiễn Việt Nam”⁽⁷⁾. Quán triệt sâu sắc tinh thần Nghị quyết Trung ương tám (khóa XI) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, trong Nghị quyết

số 32-NQ/TW, ngày 26 tháng 5 năm 2014 của Bộ Chính trị về: tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ lãnh đạo, quản lý đã xác định rõ cần phải: “Xây dựng đội ngũ giảng viên có chất lượng, có kiến thức chuyên sâu và kinh nghiệm hoạt động thực tiễn, có phương pháp giảng dạy phù hợp và tâm huyết với nghề”⁽⁸⁾. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII đã chỉ ra: “Tiếp tục đổi mới hệ thống chương trình đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị theo hướng nâng cao chất lượng, chú trọng tính hiệu quả và phù hợp với từng đối tượng”⁽⁹⁾. Như vậy, để đáp ứng yêu cầu đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý ở các địa phương trong tình hình mới hiện nay cần quan tâm đối với đội ngũ giảng viên lý luận các trường chính trị với việc thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, người giảng viên lý luận chính trị phải rèn luyện phẩm chất tư tưởng chính trị và đạo đức, lối sống

Phải rèn luyện đội ngũ này trở thành những người tuyệt đối trung thành với Đảng, với chế độ, với những mục tiêu, lý tưởng của Đảng. Bởi vì, họ chính là người tuyên truyền và củng cố niềm tin cách mạng đến với cán bộ, đảng viên và quần chúng ở địa phương.

Cần trang bị cho giảng viên có thể giới quan khoa học và nhân sinh quan cách mạng, xây dựng niềm tin vào con đường đi lên CNXH, vào sự nghiệp cách mạng mà Đảng và Nhân dân ta đang tiến hành. Bởi trong bối cảnh hiện nay, các thế lực thù địch luôn tìm cách chống phá cách mạng ta, trên các trang mạng xã hội luôn có những tin tức nói xấu Đảng, nói xấu chế độ, do đó cần trang bị cho giảng viên khả năng “miễn dịch”

5 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; 2011, tr. 360

6 - Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 10, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; 2011, tr. 378

7 - Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X, Nxb. CTQG, HN, 2007, tr. 48

8 - Nghị quyết số 32-NQ/TW của Bộ Chính trị, ngày 26/5/2014 về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ lãnh đạo, quản lý

9 - Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII, Nxb. CTQG, HN, 2016, tr. 202.

với những luận điệu này. Đồng thời, trang bị cho họ những kiến thức lý luận và thực tiễn vững chắc để có thể chống lại những luận điểm sai trái của các thế lực thù địch, phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, phủ nhận những thành quả cách mạng mà Đảng ta đã lãnh đạo nhân dân giành được qua các giai đoạn cách mạng.

Rèn luyện đạo đức cách mạng, đạo đức nghề nghiệp cho giảng viên lý luận chính trị là cực kỳ quan trọng. Hơn ai hết giảng viên lý luận chính trị phải là người có đạo đức trong sáng, mẫu mực, quyết tâm, phấn đấu suốt đời cho Đảng, cho cách mạng, dù trong bất kỳ hoàn cảnh khó khăn, gian khổ nào. Ngoài việc “dạy chữ” thì “dạy người” là hết sức quan trọng. Do đó, cần đào tạo học tập tri thức lý luận chính trị đi đôi với rèn luyện đạo đức cách mạng; học tập nhằm hoàn thiện đạo làm người, nâng cao trình độ và năng lực hoàn thành nhiệm vụ; học để phục vụ lợi ích của Đảng, Tổ quốc và Nhân dân. Giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho giảng viên, để họ có ý thức về nghề nghiệp, thật sự tâm huyết với nghề, yêu nghề và có trách nhiệm với nghề, thật sự say mê với nghề “trồng người” của Đảng. Xây dựng cho họ hình ảnh mô phạm của người thầy về cả kiến thức, phong cách và đạo đức.

Thứ hai, gắn lý luận với thực tiễn trong đào tạo, bồi dưỡng giảng viên

Quá trình đào tạo, bồi dưỡng cần giúp giảng viên gắn lý luận với giải quyết những yêu cầu của thực tiễn đặt ra, tránh nói suông, kinh viện, tầm chương, trích cú; cần bám sát thực tiễn, bám sát hơi thở của cuộc sống và dùng lý luận khoa học để kiến giải vấn đề thực tiễn một cách thuyết phục, giúp giảng viên hiểu sâu hơn vấn đề; cập nhật những kiến thức, thông tin mới, những vấn đề thực tế cuộc sống đặt ra và hướng giải quyết để họ vừa được thỏa mãn được nhu cầu ham hiểu biết đồng thời hình thành tư duy mới, cách tiếp cận khác nhau trong giải quyết các vấn đề thực tế. Đây sẽ là những kỹ năng, kinh nghiệm quý

báu giúp giảng viên đạt hiệu quả cao hơn trong quá trình giảng dạy.

Thứ ba, đẩy mạnh rèn luyện phương pháp giảng dạy tích cực cho giảng viên

Cần trang bị cho giảng viên lý luận chính trị những phương pháp giảng dạy tích cực để vận dụng phù hợp với từng nội dung bài giảng, từng đối tượng học viên, tránh áp dụng một cách máy móc sẽ phản tác dụng. Quá trình đổi mới phương pháp dạy học nhằm phát huy tính tích cực, chủ động của người học, lấy học viên làm trung tâm cần được coi trọng hơn nữa, nhằm biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo. Đổi mới ở đây không phải là phủ định tất cả những phương pháp truyền thống. Thiết nghĩ, trong giảng dạy lý luận chính trị, phương pháp truyền thống như thuyết trình vẫn là rất quan trọng nhưng bên cạnh đó cần phối hợp linh hoạt với các phương pháp khác như: hỏi đáp, sàng lọc, lấy ý kiến ghi lên bảng, phỏng vấn nhanh, làm việc nhóm,... kết hợp với việc sử dụng các phương tiện hỗ trợ hiện đại một cách hợp lý để tiết học trở nên sinh động hơn, người học chủ động tham gia vào quá trình học tập để tìm ra và lĩnh hội kiến thức.

Thứ tư, tăng cường trang bị kỹ năng nghiên cứu khoa học cho giảng viên

Đẩy mạnh hơn nữa việc trang bị cho giảng viên những kỹ năng nghiên cứu khoa học, giúp họ có khả năng “tự mình” nghiên cứu khoa học. Điều này đòi hỏi lãnh đạo các Nhà trường cần có chính sách động viên, khuyến khích để giảng viên tích cực nghiên cứu khoa học và có thái độ trung thực trong nghiên cứu khoa học.

Thứ năm, đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng giảng viên thông qua các lớp tập huấn

Lãnh đạo các trường chính trị cần thường xuyên cử giảng viên tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn kỹ năng, nghiệp vụ, phương pháp giảng dạy tích cực cũng như các lớp cập nhật kiến thức cho đội ngũ giảng viên, để đáp ứng yêu cầu và nhiệm vụ ngày càng cao của công tác giáo dục - đào tạo. ☒